

شیره مسموم کننده گیاهان

هفته قبل به کلیات مسمومیت با گیاهان و قارچ‌های سمی پرداخته شد. همچنان که گفتیم مسمومیت‌های گیاهی از جمله مواردی است که به ندرت کشنده است، اما به دلیل کمی شیوع ممکن است تشخیص داده نشود. از طرفی به دلیل تحقیق اندک درباره این نوع از مسمومیت، بسیاری از پزشکان نیز از علائم و نشانه‌های مسمومیت اطلاعی ندارند.

جام جم آنلاین: هفته قبل به کلیات مسمومیت با گیاهان و قارچ‌های سمی پرداخته شد. همچنان که گفتیم مسمومیت‌های گیاهی از جمله مواردی است که به ندرت کشنده است، اما به دلیل کمی شیوع ممکن است تشخیص داده نشود. از طرفی به دلیل تحقیق اندک درباره این نوع از مسمومیت، بسیاری از پزشکان نیز از علائم و نشانه‌های مسمومیت اطلاعی ندارند. اغلب این مسمومیت‌ها در منازل و توسط کودکان رخ می‌دهد که توانایی ابراز علائم را ندارند. پوست و دستگاه گوارش شایع‌ترین بخش‌هایی از بدن هستند که در مسمومیت علامت‌دار می‌شوند. مهم‌ترین نکته در این زمینه، پیشگیری از برخورد است که این مهم با شناسایی گیاهان و اطلاع از امکان آسیب‌رسان بودن آنها براحتی میسر است. اولین اقدام در تشخیص مسمومیت با گیاهان شناسایی سیر علائم و گستردگی آنهاست.

علائم و نشانه‌های ناشی از تماس با گیاهان سمی بسته به روش استفاده و محل تماس متفاوت است. بسیاری از گیاهان علائم مسمومیت را در برخورد اولیه و در محل تماس یا همان پوست نشان می‌دهند. تحریک پوستی (درماتیت) از شایع‌ترین عوارض ناشی از تماس با گیاهان است. معمولاً بسته به شدت محرک بودن گیاه علائم به صورت فوری یا تاخیری بروز می‌کند. حال به بررسی چند گیاه و میوه رایج و در دسترس می‌پردازیم که تماس با آنها مولد علائم پوستی و تحریکی است.

– تماس مکرر با شیره میوه انبه موجب تحریک پوستی می‌شود، زیرا پوست این میوه حاوی آلوئین است که در تماس مکرر می‌تواند ایجاد خارش کند.

– پرورش‌دهندگان گل و افرادی که با پیاز و گل‌های بریده شده نرگس، سنبل و لاله در تماس هستند، برخی اوقات در اثر شیره آنها دچار ضایعه پوستی می‌شوند. علاوه بر اثر ناشی از مواد شیمیایی تحریکی، کریستال‌های اگزالات کلسیم موجود در پیاز این گیاهان که شبیه سوزن است، مولد بروز ضایعات خارش‌دار است.

– از جنس دیفن‌باخیا گونه‌های اصلاح شده چندی وجود دارد که با نام عمومی دیفن‌باخیا به فراوانی در گل‌فروشی‌های ایران دیده می‌شود و به صورت گیاه آپارتمانی و سایه‌پسند در منازل نگهداری می‌شود. کودکان و کارگران مراکز نگهداری این گیاه، بیماران را تشکیل می‌دهند. گیاه دیفن‌باخیا موجب درماتیت نمی‌شود، ولی وقتی برگ‌ها یا ساقه‌های آن شکسته می‌شود، شیره آن بلافاصله موجب تحریک می‌شود. کودکان گاهی برگ‌های این گیاه را می‌خورند. تماس چشم یا زبان با شیره آن موجب درد و ایجاد سریع ورم و التهاب می‌شود که چند روز تا چند هفته زمان نیاز است تا برطرف شود.

دکتر بهروز هاشمی
متخصص طب اورژانس